

Till riksdagens finansutskottets jordbruksdelegation

Regeringens proposition till riksdagen om statsbudgeten för 2025

Anslaget under moment 30.10.50 har en avgörande betydelse för landsbygden och för livsmedelskedjan som helhet.

Enligt budgetförslaget minskar anslaget för detta moment med 1 150 000 euro från 5 226 000 euro till 4 076 000 euro, vilket motsvarar en minskning på 22 procent. Det finns flera mottagare för detta moment, och ProAgria:s andel är 86% 2024. ProAgrias totalbelopp inkluderar också den extra finansieringen på 800 000 euro för åtgärder för livsmedelsproduktion som riksdagen beviljade 2023.

Krisen i jordbrukets lönsamhet, som orsakats av den chockartade ökningen av världsmarknadspriserna på insatsvaror under de senaste åren, den allmänna osäkerheten som orsakats av kriget i Ukraina och den ökande volatiliteten i väderförhållandena, skulle vara ännu djupare utan rådgivningstjänsternas arbete. **Under innevarande år har vi fått ett rekordstort antal förfrågningar på gårdsnivå om lönsamhetsförbättrande åtgärder och klimatåtgärder som ingår i CAP.** Samtidigt har vi kunnat konstatera en tydlig koppling på gårdsnivå mellan god lönsamhet och ökning av kolbindning på skiftesnivå och ett lågt koldioxidavtryck i produktionen. I takt med att det statliga stödet minskar kommer framledes endast de mest lönsamma gårdarna i de mest gynnsamma produktionsområdena att ha möjlighet att vidta åtgärder för att främja hållbarhet, ansvar och lönsamhet i sin primärproduktion.

Med hjälp av våra experter kan de efterfrågade åtgärderna tillämpas på gårdar av alla storlekar och på så sätt bidra till en ökad lönsamhet och till en ökad framtidstro på gårdarna. Genom att stärka gårdarnas livskraft och primärproduktionens hållbarhet i hela Finland **säkras** också **skatteintäkterna** för landsbygdskommunerna och **självförsörjningsgraden** i hela Finland. Genom att främja kolbindning på skiftesnivå och minska koldioxidavtrycket från produktionen för ett stort antal jordbrukare **minskar dessutom hela jordbrukssektorns andel av Finlands beräknade koldioxidutsläpp.**

Långsiktiga åtgärder för att främja lönsamhet och hållbarhet på gårdsnivå är därför mycket kostnadseffektiva på nationell nivå och har långvariga effekter. De investerade pengarna ger en mångdubbel hävstångseffekt genom förbättrad lönsamhet på gårdarna, samtidigt som miljontals euro i årliga skatter tillfaller samhället från fler lönsamma gårdar. Vi hoppas därför att jordbruksdelegationen kommer att ta i beaktande vårt förslag om att återställa det statliga stödet till momentet.

Påverkan av ProAgrias åtgärder

ProAgrias uppgift är att förbättra sina kunders konkurrenskraft och lönsamhet samt att främja en hållbar landsbygdsutveckling och välfärd **i hela Finland.** Vi tillhandahåller tjänster på **både finska och svenska.** Vi är **opartiska** och **oberoende.** ProAgria-centralerna drivs som föreningar och förvaltas av lantbrukare. ProAgria har totalt cirka 65 000 medlemmar, inklusive samhällsmedlemmar. Varje år betjänas mer än 30 000 olika kunder, varav cirka 24 000 är gårdskunder. Antalet fysiska kundmöten uppgår till över 85 000 och antalet elektroniska kundmöten till över 300 000 per år. **ProAgria är den**

enda organisationen som kan erbjuda samma nivå av tjänster, omfattning och täckning i hela Finland.

Enligt analyser från ProAgrias experter märks de accelererande effekterna av lönsamhetskrisen inom jordbruket på allt fler gårdar i form av uppskjutna investeringar, osäkerhet kring nyanställningar och en allmänt försämrad likviditet. **Den utdragna lönsamhetskrisen i sektorn, utmanande väderförhållanden och den höga prisnivån på insatsvaror har urholkat lönsamheten i sektorn.**

Sektorns entreprenörer kan komma att prövas i en tid av dålig ekonomisk lönsamhet samtidigt som kraven ökar från EU i kampen mot klimatförändringarna. Vi befinner oss i en allvarlig situation om företagarglöden och framtidstron hos entreprenörerna försvinner. När **ett jordbruk är nedlagd är det utmanande att start upp det igen**, då kunskap inte kan lagras och investeringarna skulle bli betydande. Det här är en situation som vi inte skall låta vår livsmedelsproduktion hamna i. **Nu krävs ansvarsfulla och långsiktiga åtgärder från livsmedelskedjan och samhället.**

ProAgria strävar efter att hålla hela landsbygden levande och att upprätthålla självförsörjning av livsmedel genom att öka lönsamheten för primärproduktionen i hela Finland. ProAgria och Lukes databaser visar att de bästa primärproduktionsföretagen även lyckas i svåra stunder. **En nationell, opartisk och icke-vinstdrivande rådgivningsorganisation** ska planera och hjälpa gårdarna att uppnå ett bättre resultat genom att de tar i användning den bästa, beprövade praxisen. På så vis ökar även hela branschens lönsamhet. Med CAP27 finns det ett behov av ökade insatser för att minska gårdarnas miljöavtryck så att jordbrukarnas produkter uppfyller marknadens allt strängare hållbarhetskriterier. Lantbrukarna har sällan möjlighet eller förståelse för att själva lära sig mer om hållbara jordbruksåtgärder. **Därför spelar rådgivningstjänster en viktig roll när det gäller att främja hållbarhetsåtgärder inom jordbruket** och denna kompetens har vi aktivt utvecklat under de senaste åren. ProAgria har många bevis på att våra åtgärder är effektiva.

ProAgrias förslag

För att bevara Finlands självförsörjningsgrad i fråga om livsmedel och den nationella försörjningsberedskapen bör gårdarna få stöd i att utveckla sin lönsamhet och därmed säkerställa primärproduktionen av ansvarsfullt producerad finsk mat. Dessutom krävs en långsiktigt ständigt förbättring av rådgivningstjänster genom ett faktabaserat utvecklingsarbete och en kontinuerlig utbildning av rådgivare, så att gårdarna får kvalitativa råd för att vidta de åtgärder, vilka syftar till att minska klimatpåverkan på gårdsnivå, till att förbereda sig för extrema väderfenomen och till att öka den cirkulära ekonomin.

Vi föreslår därför att **1 000 000 euro per år återinföras till detta moment som extra finansiering under tre år för att stödja hållbara åtgärder på gårdsnivå för att främja kolbindning och självförsörjningsgraden.** Med denna långsiktiga finansiering kommer ProAgria att bidra till att öka mängden kol som binds i marken på skiftesnivå och ge vägledning om hur man beräknar jordbruksproduktionens koldioxidavtryck på gårdar som har förmåga och vilja att utvecklas. Samtidigt förbättras åkermarkens bördighet och dess motståndskraft mot extrema väderhändelser. Med hjälp av statliga medel under tre år kan dessa hållbara åtgärder ges till på ett stort antal medelstora gårdar. **Åtgärderna bidrar till att förbättra jordbrukets lönsamhet, öka skatteintäkterna och upprätthålla Finlands självförsörjningsgrad och försörjningsberedskap.** Den kommer också att förbättra insynen i den finska livsmedelsproduktionen, **skapa konkurrensfördelar och öppna upp för nya exportmöjligheter.** Under treårsperioden kommer vi att använda våra databaser för att rapportera hur **jordbrukssektorns andel av Finlands beräknade koldioxidutsläpp** minskar, när kolbindningen på

skiftesnivå ökar. Den extra finansieringen kommer därför även att ha en **stor regional och nationell hävstångseffekt**.

3.10.2024

Svenska Lantbrukssällskapens förbund rf

Alf-Håkan Romar

Verkställande direktör

ProAgria Keskusten Liitto ry

Harri Mäki vuokko

Toimitusjohtaja